

Datum: Rijeka, 9. srpnja 2024.

Kolegij: Medicinska sociologija

Voditelj: prof. dr. sc. Iva Rinčić

e-mail voditelja: iva.rincic@uniri.hr

Izvoditelji: prof. dr. sc. Iva Rinčić

izv. prof. dr. sc. Saša Horvat (sasa.horvat@medri.uniri.hr)

izv. prof. dr. sc. Marko Medved (marko.medved@medri.uniri.hr)

dr. sc. Gordana Šimunković, prof. soc. ped. (gordana.simunkovic@medri.uniri.hr)

Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc. (ivanatg@medri.uniri.hr)

Ana Depope, mag. soc. (ana.depope@medri.uniri.hr)

Katedra: Katedra za javno zdravstvo

Studij: Prijediplomski stručni studiji - Fizioterapija redovni

Godina studija: 3

Akadska godina: 2024./2025.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Medicinska sociologija je obvezni kolegij na trećoj godini Stručnog studija Fizioterapije i sastoji se od 15 sati predavanja i 15 sati seminara, te nosi 2 ECTS-a.

Ciljevi i očekivani ishodi predmeta:

1. DEFINIRATI temeljne sociološke pojmove; sociološke teorije i glavne predstavnike; elemente društva i društvenih pod-sistema; sadržaj i podjelu medicinske sociologije i zasebnih grana razvoja; prava pacijenata.
2. OPISATI sociološke metode proučavanja društva; ulogu kulture i institucija u društvu; društvene čimbenike zdravlja i bolesti; socijalnu organizaciju medicinske profesije; socijalnu distribuciju bolesti.
3. RAZLIKOVATI metodologiju društvenih i prirodnih (biomedicinskih znanosti); zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti.
4. OBJASNITI vezu medicine i drugih društvenih sustava; organizaciju medicine kao društvenog sistema; povezanost društvenih trendova (razvoj znanosti) i utjecaja na okoliš.
5. ANALIZIRATI društvene sisteme povezane s područjem zdravlja i bolesti; modele zdravlja i bolesti; društvena shvaćanja zdravstvenog ponašanja; odnose moći u medicini te položaj medicine u društvu i javnosti, te odnose službene i alternativne medicine.

Kolegij Medicinska sociologija je obvezni kolegij na trećoj godini Stručnog studija Fizioterapije i sastoji se od 15 sati predavanja i 15 sati seminara, te nosi 2 ECTS-a.

Ciljevi i očekivani ishodi predmeta:

1. DEFINIRATI temeljne sociološke pojmove; sociološke teorije i glavne predstavnike; elemente društva i društvenih pod-sistema; sadržaj i podjelu medicinske sociologije i zasebnih grana razvoja; prava pacijenata.
2. OPISATI sociološke metode proučavanja društva; ulogu kulture i institucija u društvu; društvene čimbenike zdravlja i bolesti; socijalnu organizaciju medicinske profesije; socijalnu distribuciju bolesti.
3. RAZLIKOVATI metodologiju društvenih i prirodnih (biomedicinskih znanosti); zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti.
4. OBJASNITI vezu medicine i drugih društvenih sustava; organizaciju medicine kao društvenog sistema; povezanost društvenih trendova (razvoj znanosti) i utjecaja na okoliš.
5. ANALIZIRATI društvene sisteme povezane s područjem zdravlja i bolesti; modele zdravlja i bolesti; društvena shvaćanja zdravstvenog ponašanja; odnose moći u medicini te položaj medicine u društvu i javnosti, te odnose službene i alternativne medicine.

TEME PREDAVANJA:

1. Uvod u kolegij
2. Teorijski pristupi u sociologiji
3. Temeljni sociološki pojmovi I
4. Temeljni sociološki pojmovi II
5. Modeli zdravlja
6. Zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti
7. Posebne sociologije unutar m. sociologije
8. Socijalna organizacija medicine i zdravstva
9. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti
10. Nejednakosti u zdravlju i zdravstvu
11. Medicinska dominacija i kontrola
12. Prava pacijenata
13. Društveni kontekst suvremene alternativne medicine
14. Posebne teme u medicinskoj sociologiji: sociologija tijela i starenja
15. Posebne teme u medicinskoj sociologiji: sociologija invaliditeta

TEME SEMINARA:

1. Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?
2. Socijalne odrednice zdravlja i bolesti
3. Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje
4. Participacija djece
5. Odnos zdravstveni radnik - pacijent

Izvođenje nastave:

Nastava se izvodi u obliku predavanja. Izvršavanjem svih nastavnih aktivnosti te pristupanjem završnom ispitu student stječe 2 ECTS boda.

Predavanja (15 P) – klasična (ex-katedra) predavanja s mogućnošću uključivanja studenata; prikupljanje teorijskih znanja i informacija na temelju primjera, kraće video snimke u okviru odabranih tema

Seminari (15 S) - interaktivna nastava temeljena na primjerima kroz upotrebu metode razgovora; projekcija dokumentarnih filmova na temu seminara; izlaganje seminarskih prezentacija

Popis obvezne ispitne literature:

Prezentacije s predavanja

Popis dopunske literature:

1. Haralambos, M., Holborn, M. (2002). *Sociologija – teme i perspektive*. Zagreb: Golden marketing- tehnička knjiga.
2. Illich, I. (2012). *Medicinska nemeza*. Zagreb: Litteris.
3. Nicholls David, A. (2017). *The End of Physiotherapy*. Routledge.
4. Norris, M., Allotey, P. (2008). Culture and physiotherapy. *Diversity in Health and Social Care*, 5:151–9

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

- P1. Uvod u kolegij** (društvo, evolucija društvenosti, nastanak i razvoj sociologije, posebne sociologije – m. sociologija)
- P2. Teorijski pristupi u sociologiji i njihovi predstavnici** (metodološki pristupi, metode istraživanja, medicinska sociologija vs. socijalna medicina)
- P3. Temeljni sociološki pojmovi** (sociološka imaginacija, društvena struktura i djelovanje, socijalna stratifikacija)
- P4. Temeljni sociološki pojmovi** (institucije, kultura, socijalizacija, obitelj, devijantnost, rad)
- P5. Biomedicinski model zdravlja**, socijalna konstrukcija zdravlja i bolesti, zdravlje po sebi/za sebe?, socijalni kontekst zdravstva
- P6. Zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti** (institucionalizacija, hospitalizacija...), tehnologizacija medicine
- P7. Posebne sociologije unutar m. sociologije** (sociologija mentalnog zdravlja, sociologija tijela, sociologija umiranja, smrti i žalovanja, sociologija disabiliteta, sociologija spola/roda)
- P8. Socijalna organizacija medicine** (profesionalizacija medicine i zdravstva, odnosi u zdravstvu, zdravstveni djelatnici, pacijent, društvo)
- P9. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti** (spol/rod, rasa, klasa, obrazovanje, okoliš, nejednakosti, socijalne veze)
- P10. Nejednakosti u zdravlju i zdravstvu** (pravo na zdravlje vs. pravo na zdravstvenu zaštitu)
- P11. Medicinska dominacija i kontrola, institucije u medicini** (sociološko značenje institucija, uloga institucija, moć i medicina, konstrukcija medicinskog znanja)
- P12. Prava pacijenata** (paternalizam prema pacijentu, paternalizam prema drugim zdravstvenim profesijama, nova uloga pacijenta, pravna zaštita pacijenata, prava pacijenta)
- P13. Društveni kontekst suvremene alternativne medicine** (službena vs. alternativna medicina, povijest i suvremeni trendovi alternativne medicine)
- P14. Posebni pristupi u sociologiji** (sociologija tijela i starenja)
- P15. Posebna pitanja u medicinskoj sociologiji** (sociologija invaliditeta)

Popis seminara s pojašnjenjem:

S1 – S2. Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?

Ciljevi i očekivani ishod: napisati kvalitetan pregledni ili istraživački seminarski rad, pronaći i koristiti relevantnu seminarsku literaturu, pripremiti kvalitetnu prezentaciju

S3. Socijalne odrednice zdravlja i bolesti

Ciljevi i očekivani ishod: objasniti vezu socijalnih nejednakosti i zdravlja, definirati socijalne odrednice zdravlja, analizirati društvene uzroke i posljedice pojedinih bolesti

S4. Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje

Ciljevi i očekivani ishod: promicati prava pacijenata i socijalno isključenih skupina, razlikovati stereotipe, predrasude i diskriminaciju, objasniti pozitivnu ulogu mehanizama socijalnog kapitala u zdravlju

S5. Participacija djece u zdravstvu

Ciljevi i očekivani ishod: promicati prava djece u zdravstvu, razlikovati participativna prava djece i postupke njihova uvažavanja

S6. Odnos zdravstveni radnik—pacijent

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati odnos zdravstveni radnik-pacijent (paternalizam, autonomija, ravnoteža), definirati što je loša vijest za pacijenta, planirati priopćavanje loših vijesti pacijentima

S7. – S15. Izlaganje studentskih prezentacija

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Kolegij Medicinska sociologija izvodi se bez vježbi.

Obveze studenata:

Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave.

Ocjenjuje se:

- a) seminarski rad
  - pisani seminarski rad
  - seminarska prezentacija (izlaganje studenata)
- b) završni ispit.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**, te prema **Pravilniku o ocjenjivanju studenata na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci**.

Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave, te na završnom ispitu. Od ukupno **100 bodova**, tijekom nastave student može ostvariti **50 bodova**, a na završnom ispitu **50 bodova**.

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (1-5). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom**.

Od maksimalnih 50 ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora sakupiti minimum od 25 ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu. Nazočnost na predavanjima i seminarima je obvezna.

Ocjenske bodove student stječe aktivnim sudjelovanjem u nastavi, izvršavanjem postavljenih zadataka i izlaskom na ispit.

Pohađanje nastave

Student može izostati s 30% nastave isključivo **zbog zdravstvenih razloga** što opravdava liječničkom ispričnicom, prisustvovanje na sportskom natjecanju što opravdava potvrdom sportskog saveza ili slično.

Ocjenjivanje:

Nastava (najviše do 50 bodova)

Tijekom nastave, kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja studenata, moguće je ostvariti najviše 50 bodova. Studenti koji su tijekom nastave ostvarili od 0 do 24,99% ocjenskih bodova od ocjenskih 50 bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave, ne mogu izaći na završni ispit i moraju ponovno upisati predmet. Studenti koji su tijekom nastave ostvarili minimalno 25 ocjenskih bodova, mogu pristupiti završnom ispitu.

a) Aktivnost na nastavi (do 10 bodova)

Aktivno sudjelovanje tijekom predavanja i u seminarskim raspravama, priprema za nastavne jedinice itd.

b) Seminarski rad (do 40 bodova)

Od studenata se očekuje izvršavanje 2 seminarska zadataka:

1. seminarski zadatak: pisani seminarski rad (do 25 bodova)
2. seminarski zadatak: usmeno izlaganje seminarske prezentacije (do 15 bodova)

KRITERIJI ZA VREDNOVANJE SEMINARSKOG RADA SU SLJEDEĆI:

1. SEMINARSKI ZADATAK: PISANI SEMINARSKI RAD

AKTIVNOST STUDENTA	OBRAZLOŽENJE	BROJ BODOVA
Uvažavanje dogovorenih rokova	Predaja seminarskog rada do roka (R) naznačenog za predaju	2
Forma	Prisutnost svakog elementa seminarskog rada: - (N) naslovna stranica = 0,5 bod - (S) sadržaj = 0,5 bod - (U) uvod = 0,5 bod - (Z) zaključak = 0,5 bod - (PL) popis literature = 0,5 bod	2,5

Razrada rada	- (NS) normativ stranice = 0,5 bod - (GB) grafičko i brojčano oblikovanje = 0,5 bod - (INT) interpunkcijski znakovi = 0,5 bod - (OPS) opseg rada od 6 do 9 stranica (bez naslovne stranice, sadržaja, popisa literature i slika) = 0,5 bod - (GRA) poštivanje gramatičkih pravila = 1 boda - (TEMA) obrada teme = 10 bodova - (CITAT) poštivanje pravila citiranja = 2 boda	15
Literatura	Znanstveni i stručni izvori (članci i knjige) - 1 izvor = 0,5 bod Internetski izvori - 3 izvora = 0,5 bod	2,5
Zaključak	Kvaliteta zaključka od 1 do 3 (sinteza najvažnijih nalaza u radu, implikacije za praksu i/ili buduća istraživanja)	3
UKUPNO:		25

2. SEMINARSKI ZADATAK: USMENO IZLAGANJE SEMINARSKJE PREZENTACIJE

AKTIVNOST	OBRAZLOŽENJE	BROJ BODOVA
UVAŽAVANJE DOGOVORENIH ROKOVA (R)	Izlaganje prezentacije prema predviđenom rasporedu izlaganja / u dodijeljenom terminu	1
VRIJEME (V)	Student treba izložiti prezentaciju u trajanju od 10 min (ne kraće od 09 i ne dulje od 11 min)	0,5
FORMA/NAČIN IZVEDBE (F)	Vrednuje se: - Unaprijed izlaganje dijelova rada (sadržaj prezentacije na slide-u) = 0,5 boda - Jasnoća izlaganja i način izvedbe (glas, neverbalna izvedba) = 0,5 boda - Izvedba bez čitanja sa papira = 0,5 bod	1,5
SADRŽAJ (S)	Vrednuje se: - Uvod u temu = 1 bod - Cilj/svrha = 1 bod - Glavne ideje i točnost = 5 boda	7

ZAKLJUČAK (Z)	Vrednuje se: - Sinteza najvažnijih nalaza drugim riječima	2
LITERATURA (L)	Vrednuje se: - Stavljanje popisa korištene literature na zadnjem slide-u = 0,5 bod - Točno i dosljedno navođenje izvora = 0,5 bod	1
RASPRAVA (R)	Vrednuje se: - Odgovor na pitanja = 1 boda - Poticaj na raspravu = 1 bod	2
UKUPNO:		15

Seminarski radovi su podložni provjeri autentičnosti u programima Turnitin i programima za detekciju korištenja umjetne inteligencije.

Završni ispit (ukupno 50 ocjenskih bodova)

Tko može pristupiti završnom ispitu:

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili jednako ili više od 25 bodova obavezno pristupaju završnom ispitu na kojem mogu ostvariti maksimalno 30 bodova.

Tko ne može pristupiti završnom ispitu:

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili manje od 25 bodova nemaju pravo izlaska na završni ispit (upisuju kolegij druge godine).

Završni ispit studentima nosi 50% ocjenskih bodova. Na testu nema negativnih bodova. Uvjet za prolazak je 50% ispravno riješenog testa. Sva pitanja iz ispita bit će iz održane nastave i dostupnih materijala.

Završni ispit je pismeni ispit koji sadrži 14 pitanja s mogućnošću odabira točnog odgovora.

Bodovanje na završnom ispitu provodi se u skladu s donjom tablicom:

broj točno riješenih pitanja	bod
0-6	0
7	25
8	29
9	33
10	37

	11	41	
	12	45	
	13	48	
	14	50	

Ocjenjivanje u ECTS sustavu vrši se apsolutnom raspodjelom, odnosno na temelju konačnog postignuća:

A – 90 - 100% bodova - izvrstan (5)
 B – 75 - 89,9% - vrlo dobar (4)
 C – 60 - 74,9% - dobar (3)
 D -- 50 - 59,9% - dovoljan (2)
 F– 0 - 49,9% - nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Trenutno ne postoji kapaciteti.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Studentima/icama će prije početka nastave biti poslan na uvid prijedlog tema za pisani seminarski rad. Tijekom S1 i S2 proći će se detaljnije odabrane teme od strane studenata/ica i dogovoriti detalji razrade seminarskog rada.

Tijekom seminara S11-S15, studenti/ice će biti podijeljeni u dva termina: polovica studenata/ica će imati izlaganja tijekom termina S11-S15A, a polovica tijekom termina S11-S15B.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2024./2025. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
6.3.2025.	8,00-8,45 P1 Z5		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
6.3.2025.		9,00-9,45 10,00-10,45 S1-S2 Z5	Ana Depope, mag. soc.
13.3.2025.	8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat

	P2-P4 Z5		
20.3.2025.	8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 11.00-11,45 P5-P8 Z4		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
27.3.2025.	8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 P9-P11 Z5		Izv. prof. dr. sc. Marko Medved
3.4.2025.	8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 11,00-11,45 P12-P15 Z3		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
10.4.2025.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 S3-S5 Z5	Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc. – 1 sat (S3) Ana Depope, mag. soc. – 1 sat (S4) Dr. sc. Gordana Šimunković – 1 sat (S5)
17.4.2025.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 11,00-11,45 12,00-12,45 S6-S10 Z6	Dr. sc. Gordana Šimunković
24.4.2025.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 11,00-11,45 12,00-12,45 13,00-13,45 S11-S15 A Z4	Ana Depope, mag. soc. – 2 sata (S11-S12) Dr. sc. Gordana Šimunković – 1 sata (S13) Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc. – 3 sata (S14-S15)
29.4.2025.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 11,00-11,45 12,00-12,45 13,00-13,45 S11-S15 B Z4	Ana Depope, mag. soc. – 2 sata (S11-S12) Dr. sc. Gordana Šimunković – 1 sata (S13) Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc. – 3 sata (S14-S15)

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u kolegij (društvo, evolucija društvenosti nastanak i razvoj sociologije, posebne sociologije – m. sociologija)	1	Z5
P2	Teorijski pristupi u sociologiji i njihovi predstavnici, metodološki pristupi, metode istraživanja, medicinska sociologija vs. socijalna medicina	1	Z5
P3	Temeljni sociološki pojmovi I (sociološka imaginacija, društvena struktura i djelovanje, socijalna stratifikacija)	1	Z5
P4	Temeljni sociološki pojmovi II (institucije, kultura, socijalizacija, obitelj, devijantnost, rad...)	1	Z5
P5	Biomedicinski model zdravlja, socijalna konstrukcija zdravlja i bolesti, zdravlje po sebi/za sebe?, socijalni kontekst zdravstva	1	Z4
P6	Zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti (institucionalizacija, hospitalizacija...), tehnologizacija medicine	1	Z4
P7	Posebne sociologije unutar m. sociologije: sociologija mentalnog zdravlja, sociologija tijela, sociologija umiranja, smrti i žalovanja, sociologija disabiliteta, sociologija spola/roda...	1	Z4
P8	Socijalna organizacija i profesionalizacija medicine, odnosi u medicini	1	Z4
P9	Društveni čimbenici zdravlja i bolesti: spol/rod, rasa, klasa, obrazovanje, okoliš, nejednakosti, socijalne veze	1	Z5
P10	Nejednakosti u zdravlju i zdravstvu	1	Z5
P11	Medicinska dominacija i kontrola, institucije u medicini	1	Z5
P12	Prava pacijenata	1	Z3
P13	Društveni kontekst suvremene alternativne medicine	1	Z3
P14	Posebni pristupi u sociologiji – sociologija tijela i starenja	1	Z3
P15	Posebna pitanja u medicinskoj sociologiji: sociologija invaliditeta	1	Z3
Ukupan broj sati predavanja		15	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1 – S2	Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?	1	Z5
S3	Socijalne odrednice zdravlja i bolesti	1	Z5
S4	Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje	1	Z5
S5	Participacija djece	1	Z5
S6	Odnos zdravstveni radnik-pacijent	1	Z6
S7-S10	Studentske prezentacije	4	Z6

S11-S15A	Studentske prezentacije	6	Z4
S11-S15B	Studentske prezentacije	6	Z4
	Ukupan broj sati seminara	15	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	29.05.2025.
2.	16.06.2025.
3.	01.07.2025.
4.	04.07.2025.
5.	05.09.2025.